

Rajattu varhaiskasvatusoikeus heikentää lasten yhdenvertaista kohtelua

Varhaiskasvatukseen osallistuu Suomessa kolme neljästä 1–6 vuotiaasta lapsesta. Enemmistö heistä on kunnallisessa päiväkodissa ja hieman yli puolet kokoaikaisesti. Lasten yhdenvertaista oikeutta varhaiskasvatukseen heikentää se, että kunnilla on oikeus rajata hoitoaika, palvelusetelin käyttöä ja kuntalisän maksua. Useimmiten juuri ne lapset, joiden varhaiskasvatusoikeutta on rajattu, hyötyisivät siitä eniten.

Viime vuoden lopussa Suomessa oli lähes 350 000 lasta, jotka olivat 1–6 vuotiaita. Heistä suomenkielisiä oli lähes 86 %, muunkielisiä 9 %, ruotsinkielisiä reilu 5 % ja saamenkielisiä 0,1 %. Syntyvyys on laskenut jokaisessa ikäluokassa.

Varhaiskasvatukseen osallistui runsas 266 000 lasta. Heistä reilu 221 000 oli kunnallisessa ja lähes 45 000 yksityisessä päivähoitossa. Kokoaikaisessa heistä oli hieman yli 51 %, laajemmassa 31 % ja 20 tunnin varhaiskasvatuksessa reilu 17 %.

Aluehallintovirastojen toimialueista eniten varhaiskasvatukseen osallistuvia lapsia oli Länsi- ja Sisä-Suomessa: 84 % kaikista 1–6 vuotiaista. Vähiten heitä puolestaan oli Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueella, 64 %. Lounais-Suomen ja Etelä-Suomen alueilla osallistumisprosentti oli 76, Itä-Suomessa 75 ja Lapissa 71.

Länsi- ja Sisä-Suomen alueen lapset osallistuivat kunnalliseen varhaiskasvatukseen eniten, yli 86 %. Myös ruotsinkielisissä palveluissa osallistumisprosentti kunnalliseen varhaiskasvatukseen oli korkea, 87 %. Pohjois-Suomessa osallistuttiin vähiten, reilu 76 %. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa lapsia oli noin 13–23 %.

Kunnilta saatujen vastausten perusteella saamenkielistä varhaiskasvatusta ei järjestetty muualla kuin Etelä-Suomen, Pohjois-Suomen ja Lapin aluehallintovirastojen alueilla. Tämä koskee sekä kunnallista että yksityisten palveluntuottajien tarjoamaa varhaiskasvatusta.

Joka neljäs lapsi Suomessa ei osallistu varhaiskasvatukseen

– Koko Suomessa 1–6-vuotiaista lapsista varhaiskasvatukseen osallistuu 76,4 %. Ruotsinkielisistä lapsista varhaiskasvatuksessa on vain 70 %, mikä on vielä huomattavasti vähemmän kuin suomenkielisten lasten osuus. Ero on merkittävä OECD-maiden keskiarvoon, joka on 87 %, opetustoimen ylitarkastaja Lea Karjomaa huomauttaa.

– Kuntien oikeus rajata lasten varhaiskasvatusoikeutta 20 tuntiin viikossa sekä mahdollisuus päättää palvelusetelin käyttämisestä tai kuntalisän maksamisesta heikentävät lasten yhdenvertaista oikeutta varhaiskasvatukseen. Lisäksi se eriarvoistaa lapsia asuinpaikan ja esimerkiksi vanhempien työllisyystilanteen mukaan. Tutkimusten mukaan varhaiskasvatuksesta hyötyvät usein juuri niiden perheiden lapset, joiden varhaiskasvatusoikeutta on nyt monessa kunnassa rajattu, Karjomaa jatkaa.

Varhaiskasvatukseen osallistumista olisi saatava lisättyä

– Tehdyn arvioinnin perusteella olisi suositeltavaa, että kaikille lapsille tarjottaisiin maksuton 20 tunnin varhaiskasvatus, jotta osallistumista saataisiin lisättyä. Varhaiskasvatusta tulisi myös kehittää sellaiseksi, että se olisi perheille joustavaa ja vastaisi heidän tarpeisiinsa. Tilastointia olisi myös kehitettävä. Turvapaikanhakijoilla ei ole tällä hetkellä oikeutta varhaiskasvatukseen, ja tätä lainsäädäntöä olisi parannettava. On myös tärkeää, että varhaiskasvatus on yhdenmukaista kunnallisilla ja yksityisillä palveluntuottajilla, Karjomaa sanoo.

Lisätietoja:

Etelä-Suomen AVI:

Merja Kivistö, ylitarkastaja, p. 0295 016 110

Itä-Suomen AVI:

Johanna Albert, opetustoimen ylitarkastaja, p. 0295 016 889

Lapin AVI:

Kari Torikka, opetustoimen ylitarkastaja, p. 0295 017 388

Lounais-Suomen AVI ja valtakunnalliset tiedot:

Lea Karjomaa, opetustoimen ylitarkastaja, p. 0295 018 077

Länsi- ja Sisä-Suomen AVI:

Hanna Sulonen, opetustoimen ylitarkastaja, p. 0295 018 826

Svenska enheten för bildningsväsendet:

Malin Eriksson, överinspektör för bildningsväsendet, tfn 0295 018 618

Pohjois-Suomen AVI:

Jyri Ulvinen, opetustoimen ylitarkastaja, p. 0295 017 525

Sähköpostiosoitteemme ovat muotoa etunimi.sukunimi@avi.fi.

[Patio – tieto paikallaan](#) ([suora linkki aiheeseen](#))

[Avi.fi: Peruspalvelujen arviointi](#)

#peruspalvelut

#AVIarvioi